

Remiss

Handläggare

Jens Persson
Fiskeregleringsenheten
Jens.persson@havochvatten.se

Datum 2026-05-06

Dnr 2026-002554

Enligt sändlista

Remiss gällande ändrade regler för fiske av lax, fiske med fast redskap och nät i Östersjön samt fiske av lax i sötvattensområdet

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller områdesvis fördelning av tillgänglig svensk kvot för yrkesmässigt fiske av lax i Östersjön, ändrade bestämmelser för fiske med fast redskap och nät i delområde 30 och delområde 31 och ett förslag om ändrade föreskrifter för fiske efter lax i Ljungan.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2026-06-12.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2025-05-27.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer dnr 2026-002554 i e-postmeddelandets ärendemening.

Eventuella frågor om beståndstatus, fördelning av laxkvot och redskapsbegränsningar kan ställas till Jens Persson, tfn. 010-698 63 54. Frågor om den för Sverige tillgängliga laxkvoten och fiskestopp kan ställas till Jarl Engqvist, tfn. 010-698 62 05.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Thomas Klein efter föredragning av enhetschefen Inger Dahlgren. I den slutliga handläggningen av ärendet har även utredarna Jens Persson, Martin Rydgren, Sofia Brockmark, Jarl Engqvist, Jonas Ericson samt verksjuristen Catarina Pernheim och kontrollkoordinatör Björn Stührenberg medverkat.

Thomas Klein

Inger Dahlgren

Bakgrund och syfte

Sveriges laxbestånd, fiskelagstiftning och mål för förvaltningen

Enligt Internationella havsforskningsrådet (ICES) finns idag 27 vattendrag som mynnar i Östersjön med vilda bestånd av lax. Därutöver finns ett antal laxvattendrag där produktionen upprätthålls av både naturligt reproducerande vild lax samt utsättningar av odlad lax. I vissa vattendrag har den naturliga reproduktionen av lax nästan helt försvunnit i samband med exploatering av bl.a. vattenkraft. I flera av dessa vattendrag upprätthålls produktionen genom utsättningar av odlad laxsmolt som en kompensation för den förlust av naturlig reproduktion som vattenkraften orsakat.

Av de totalt 27 vattendragen i Östersjön med vilda bestånd av lax finns 16 av dessa, inklusive Torneälven som är en gränsålv mot Finland, på den svenska Östersjökusten. Flertalet av dessa älvar ligger i Västerbottens och Norrbottens län. Totalt producerar älvarna omkring tre miljoner laxsmolt per år vilket uppskattas utgöra merparten av all naturlig reproduktion av lax i Östersjön. Dock varierar produktionen av laxsmolt kraftigt mellan varje älv, bl.a. beroende av mängden lek- och uppväxtområden samt rådande beståndssituation.

I Sverige finns det även sju östersjöälvar där produktionen av lax upprätthålls genom odling och utsättning av smolt. Den totala utsättning av odlad smolt uppgår årligen till ca 1,7 miljoner, varav drygt 750 000 laxsmolt sätts ut i utbyggda älvar i Norr- och Västerbotten (delområde 31) och drygt 900 000 laxsmolt sätts ut i utbyggda älvar i Västernorrland och Gävleborgs län (delområde 30). All odlad smolt som sätts ut ska vara märkt genom att fettfenan klipps bort.

Av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 för den gemensamma fiskeripolitiken,¹ den s.k. grundförordningen, framgår bland annat att medlemsstaterna ska tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och ska säkerställa att nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna sker på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (MSY). MSY-nivån kan beskrivas som det största möjliga uttaget av ett bestånd utan att beståndet för den delen förväntas minska (eller öka). MSY-nivån varierar mellan varje enskilt älvbestånd och motsvarar ca 60–80 procent av älvarnas nuvarande produktionspotential.

Den nationella fiskförvaltningen kompletterar i sin tur EU:s gemensamma fiskeripolitik. Arbetet med en hållbar fiskförvaltning sker genom en ekosystembaserad ansats där HaV har flera verktyg att arbeta med, däribland reglering av fiske, tillträde och tillsyn genom fiskerikontroll. Som övergripande mål för förvaltningen har HaV bl.a. beslutat att beståndens storlek såväl som andra kvalitetsaspekter för bestånden ska ge goda förutsättningar för fiske efter lax både på kusten och i vattendragen. Den övergripande målsättningen är att mängden lax som återvandrar till svenska kustområden och älvar ska öka och att de svenska bestånden av vild lax ska nyttjas hållbart på nivåer som når minst 80 procent av den potentiella smoltproduktionen.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG

Laxen finns även upptagen i Art- och habitatdirektivet², vilket innebär att medlemsstaterna har ett utpekad ansvar för bevarande av arten och dess livsmiljöer. Implementering av direktivet i Sverige har bland annat genom beslut om Natura 2000-områden samt genom miljö kvalitetsmålen *Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt och djurliv*.

Därutöver sker ett omfattande åtgärdsarbete i vattendragen för att bevara och restaurera livsmiljöer för bland annat lax. Det handlar både om att förbättra vattenkvalitet liksom den fysiska miljön i vattendragen, t.ex. återställning av vattendragen efter flottledsrensning och utdikning samt förbättra möjligheterna till fiskvandring förbi artificiella vandringshinder. Ny lagstiftning innebär att vattenkraften under en 20-årsperiod ska omprövas med hänsyn till moderna miljövillkor, vilket på sikt kan väntas gynna den naturliga produktionen av bland annat lax.

Laxbeståndens utveckling

Utvecklingen för de vilda laxbestånden i framförallt Bottniska viken har generellt sett varit positiv sedan slutet av 90-talet. Den totala produktionen av vild laxsmolt har ökat från en halv miljon till omkring tre miljoner smolt årligen. När laxsmolten lämnar älvarna som mynnar i Östersjön vandrar de mot uppväxtområden i södra Östersjön där de uppehåller sig fram till könsmognad. Uttryckt i totalt antal smolt som produceras i Östersjöns samtliga älvar dominerar den odlade laxen fortfarande. En lägre havsöverlevnad för odlad laxsmolt jämfört med vild laxsmolt medför dock att den vilda laxen utgör en övervägande andel av all större lax som överskrider minimimåttet (50 cm).

Den positiva utvecklingen för de vilda bestånden under perioden bedöms främst vara en följd av lägre fiskeridödlighet och kraftigt sänkta kvoter för yrkesmässigt fiske i havet. Yngeldödligheten i sjukdomen M74 har också reducerats kraftigt, från 70–80 procents dödlighet ner till 5–10 procents dödlighet. Sedan 2014 har hälsorelaterade sjukdomar och dödlighet på vuxen lax som återvandrat för lek observerats. Förekomsten av dessa hälsoproblem har varierat avsevärt mellan älvar och år. Sedan 2016 har Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) undersökt hälsoläget i ett flertal vattendrag (Mörrumsån, Torneälven, Ljungan, Stockholms ström, Umeälven och Torneälven). Analyser har dock inte gett något entydigt svar angående orsaken och de bakomliggande orsakerna till hälsoproblemen beror sannolikt på flera samverkansfaktorer. Den årliga datainsamling som genomförs indikerar dock att hälsoläget i svenska laxälvar har förbättrats under de senaste 3–5 åren.³ Likaså har betydligt färre observationer av sjuk fisk inkommit jämfört med tidigare år.

I Ljungan var den hälsorelaterade dödligheten på vuxen lax mycket hög under åren 2014–2019 vilket fick som följd att mängden laxungar minskade drastiskt. Tätheterna av laxungar var mycket låga i Ljungan 2017–2021. Därefter har rekryteringen i Ljungan stigit påtagligt och elfiskedata från 2022 och 2024 (data från 2023 saknas) samt räkning av utvandrande smolt under åren 2023–2025 indikerar ett förbättrat hälsoläge. De tidigare sjukdomsutbrotten i Ljungan väntas påverka mängden återvändande lekfisk fram till och med 2025.⁴

² Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

³ Baltic Salmon and Trout Assessment Working Group (WGBAST). ICES Scientific Reports. 6:42. 425 pp. <https://doi.org/10.17895/ices.pub.25868665>

⁴ Dannewitz J, Palm S, Whitlock R, Leinonen T, Dahlgren E & Kagervall A (2025). Svenska laxbestånd i Östersjön – datainsamling, beståndsanalys och rådgivning. Aqua reports 2025:1. Uppsala: Institutionen för akvatiska resurser. <https://doi.org/10.54612/a.7rhm2lbkt>

Sedan 2022 har ett tydligt trendbrott noterats i mängden återvandrande laxar och flera älvar har visat på en generell svag återvandring av vuxen lax. Data från 2023–2024 visar att återvandringen av vuxen lax har varit särskilt svag i Torneälven och Råneälven där antalet återvandrande laxar har varit betydligt lägre än förväntat.⁵ Orsaken till den oväntat låga återvandringen av vuxen lax under åren 2023–2024 är ännu inte klarlagd. Av allt att döma tycks det vara en följd av att laxens naturliga dödlighet i havet har ökat under senare år där vissa laxbestånd tycks vara särskilt hårt drabbade.

Preliminära data från 2025 visar att återvandringen av vuxen lax var något bättre för många älvar jämfört med åren 2024 och 2025. I många älvar observerades en hög andel återvandrande lax med ett havsår (s.k. grils hög). I Torneälven var mängden grils den högsta uppmätta sedan räkningen av lax påbörjades i älven. En hög andel grils kan indikera att den smolt som vandrade ut från älvarna 2024 har haft en högre överlevnad till havs. Något som i så fall kan betyda att mängden lax som återvandrar efter två och tre år till havs också kan komma att öka under kommande år. Det finns samtidigt en mängd faktorer som påverkar när lax väljer att återvandra för lek. Prognoser kring kommande års återvandring av lax som enbart baseras på information om mängden återvandrande grils är därför behäftade med stora osäkerheter.

En bredare analys av faktorer som påverkar laxens överlevnad i havet är nödvändig för att i detalj förstå vad som ligger bakom de senaste årens svaga uppvandring samt om den kan utgöra en tillfällig nedgång. I syfte att öka kunskapen och förståelsen för olika dödlighetsfaktorer och dess betydelse för laxen under dess tid i havet har HaV finansierat ett svenskt deltagande i ett samarbetsprojekt mellan svenska och finska forskare under åren 2024–2026. Därutöver finansierar HaV omfattande försök i syfte att öka kunskapen om laxens överlevnad under dess första år i havet (postsmolt-stadiet) genom märkning av smolt med akustisk telemetri. Överlevnaden under laxens första år i havet bedöms idag vara den i särklass viktigaste faktorn som påverkar mängden lax som senare återvandrar till älvarna för lek.

ICES rekommendationer inför 2026 års fiske

ICES arbetsgrupp för östersjölaxen (WGBAST) har utvecklat en modell för bedömning av status för de enskilda laxbestånden i förhållande till mål för laxbestånden i den gemensamma fiskeripolitiken. Status utvärderas i förhållande till två referensnivåer R_{lim} och R_{msy} .

R_{msy} motsvarar MSY-målet och är ett produktionsmål för varje enskilt laxbestånd inom det nuvarande utbredningsområdet i älven. Målet motsvarar nivån för maximalt hållbart uttag utan att beståndet minskar i storlek över tid. Eftersom R_{msy} är anpassat efter varje enskilt laxbestånd och livsmiljöerna i den älv där lek och uppväxt sker varierar R_{msy} normalt mellan 60 och 80 % av älvarnas nuvarande potentiella produktion av laxsmolt. Som en del av den MSY-baserade förvaltningen av östersjölax har dessutom en lägsta säkerhetsnivå (R_{lim}) implementerats. R_{lim} definieras som den nivå från vilket ett bestånd förväntas nå R_{msy} inom en laxgeneration (6–7 år) om allt fiske i hav och älv upphör. Bestånd som underskrider R_{lim} bedöms ha reducerad reproduktiv kapacitet och väntas inte nå R_{msy} inom en generation ens om allt fiske i HaV och älv

⁵ Dannewitz J, Palm S, Whitlock R, Leinonen T, Dahlgren E & Kagervall A (2025). Svenska laxbestånd i Östersjön – datainsamling, beståndsanalys och rådgivning. Aqua reports 2025:1. Uppsala: Institutionen för akvatiska resurser. <https://doi.org/10.54612/a.7rhm2lbkt>

upphör. Sedan 2021 har ICES i sin rådgivning rekommenderat nollfångst om det bedöms finnas en risk att bestånd som understiger R_{lim} exploateras inom fisket.

Inför 2026 års fiske rekommenderade ICES att fångsten av lax i Östersjön delområde 22–31 ska vara högst 30 000 laxar. Fångsterna ska vara begränsade till kustområden inom Ålands hav och Bottniska viken under laxens lekvandring (1 maj till 31 augusti). För att skydda de svaga bestånden i mellersta och södra Östersjön rekommenderade ICES vidare att inget riktat fiske efter lax ska bedrivas söder om Ålands hav. Rådet innebär en sänkning med ca 25 procent jämfört med 2025 års råd då ICES rekommenderade en total fångst på 40 000 laxar.

Utöver råd avseende fångstmängder rekommenderade ICES bl.a. förvaltningsåtgärder som syftar till att minska risken för negativ biologisk påverkan av felvandrande odlade laxar på vilda bestånd, samt att olika former av mänsklig påverkan som medför ökad mortalitet (utöver fiske) bör minimeras. Särskilt betonades betydelsen av att återställa habitat och fria vandringsvägar i mindre vattendrag med svaga laxbestånd.

Bedömning av beståndens status

ICES senaste analyser av beståndens nuvarande status visar att samtliga svenska bestånd uppnår sina respektive R_{msy} -nivåer. ICES statusbedömningar bygger på uppskattad smoltproduktion år 2024, vilken till stor del härstammar från lekfisk 2020 då återvandringen av lekfisk fortsatt var förhållandevis god. Som en följd av lägre återvandring av vuxen lax från 2022 och framåt förväntas såväl smoltproduktionen som beståndens status sjunka inom några år. ICES rekommendationer om fångstmöjligheter för 2026 baseras i sin tur på analyser av hur olika fisketryck under 2026 förväntas påverka smoltproduktionen och beståndens status några år framåt i tiden. Ett framtida fisketryck som motsvarar ICES rådgivning förväntas därför resultera i att bestånd med god status ligger kvar på stabila nivåer samtidigt som statusen för svaga bestånd förbättras.

ICES framtidsprognoser bygger dock på ett antal mer eller mindre osäkra antaganden. Bland annat antar ICES att senast tillgänglig information från 2024 om naturlig överlevnad i havet kommer vara oförändrad för kommande år samt att överlevnaden är densamma för samtliga vilda laxbestånd. Hur laxens överlevnad i havet utvecklas under kommande år är osäkert och mycket tyder på att havsöverlevnaden kan skilja sig mellan bestånd där vissa bestånd tycks vara mer drabbade än andra. Den försämrade överlevnad för lax i havet, som tros vara orsaken till den svaga återvandringen av lax under senare år, är i sig bekymmersam. Försämras överlevnaden för lax i havet ytterligare under kommande år väntas det få stora konsekvenser för såväl bestånden som för fiskemöjligheterna i både hav och älv. På sikt skulle det även påverka produktionspotential och referensnivåer som används för att utvärdera beståndens status.⁶

För att identifiera åtgärdsbehov inom den nationella förvaltningen behöver ICES bedömningar av nuvarande status kompletteras med ytterligare information. Det kan t.ex. handla om ny nationell information som finns tillgänglig och som inte omfattas av ICES nuvarande statusbedömningar, osäkerheter vid bedömning av enskilda bestånd, uppfyllelse av högre satta nationella

⁶ Dannewitz J, Palm S, Whitlock R, Leinonen T, Dahlgren E & Kagervall A (2025). Svenska laxbestånd i Östersjön – datainsamling, beståndsanalys och rådgivning. Aqua reports 2025:1. Uppsala: Institutionen för akvatiska resurser. <https://doi.org/10.54612/a.7rhm2lbkt>

förvaltningsmål alternativt i vilken utsträckning, bestånden tidigare svarat, och framgent förväntas svara, positivt på begränsningar av fisket.

Som underlag för den nationella förvaltningen har SLU Aqua låtit utveckla ett system baserat på tre olika förvaltningskategorier.⁷ Systemet med förvaltningskategorier bygger på en justering av ICES nuvarande statusbedömningar med hänsyn till kompletterande information om de svenska laxbestånden. Kategori 1 (grönt ljus) motsvarar bestånd som förväntas uppnå eller överskrida R_{msy} med minst 50 procent sannolikhet år 2028/2029 vid ett fiske motsvarande ICES rådgivning. Kategori 2 (gult ljus) motsvarar bestånd som förväntas uppnå R_{lim} men inte R_{msy} med minst 50 procent sannolikhet år 2028/2029, samt förväntas uppvisa en positiv utveckling givet ett fiske motsvarande ICES rådgivning. Fisket på bestånd i denna kategori bör inte öka och för vissa bestånd kan ytterligare begränsningar vara befogat för att minska den fiskerirelaterade dödligheten. Kategori 3 (rött ljus) motsvarar bestånd som inte förväntas uppnå R_{lim} med minst 50 procent sannolikhet år 2028/2029 vid ett fiske enligt ICES rådgivning. Fiske på dessa bestånd bedöms inte hållbart och det finns behov av ytterligare åtgärder eller att bibehålla redan införda åtgärder.

Med hänsyn till sådan information gör SLU Aqua bedömningen att Torneälven, Råneälven, Piteälven bör flyttas från kategori 1 (grönt ljus) till kategori 2 (gult ljus). För Piteälven och Testeboån bedöms ICES utvärdering vara osäker och eventuellt missvisande. Torneälven och Råneälven flyttas ner till följd av oväntat svag återvandring av lax under 2023–2024, vilket resulterar i osäker statusbedömning. För Piteälven bedöms ICES statusbedömning vara osäker och eventuellt missvisande på grund av bristande dataunderlag och osäker påverkan från vattenkraft. För Torneälven finns älvspecifika rådgivning som rekommenderar att fisket i havet och älven inte avsevärt bör öka jämfört med 2025 års fiske.⁷ Även om 2025 års återvandring av vuxen lax var något bättre så är prognoserna för 2026 års uppvandring behäftade med stora osäkerheter. I Råneälven har återvandringen av vuxen lax varit mycket svag under åren 2023–2024 och under 2024 observerades låga tätheter av laxungar. Likt Torneälven var uppvandringen i Råneälven något bättre under 2025 medan tätheterna av laxungar var fortsatt låg.

Ljungan, som inför 2025 års fiske bedömdes tillhöra kategori 2 (gult ljus) på grund av tidigare års sjukdomsproblem, har inför 2026 års fiske flyttats upp till kategori 1 (grönt ljus). Fr.o.m. 2026 väntas återvandringen av vuxen lax inte längre vara påverkad av tidigare sjukdomsproblem. 2025.

Svenskt fiske av lax och fiske efter andra arter med fasta redskap

Laxens lekvandring från uppväxtområdena i södra Östersjön startar normalt som tidigast under april månad. Under perioden maj–augusti når de lekvandrande laxarna norrlandskusten varefter de vandrar upp i älvarna. Tiden för laxens lekvandring skiljer sig mellan olika laxbestånd.⁸ Normalt är uppvandringen i en älv utdragen under ca tre månader och vanligen vandrar de

⁷ Stefan Palm, Atso Romakkaniemi, Johan Dannewitz, Gustav Hellström, Riina Huusko, Mikko Kiljunen, Topi Lehtonen, Lari Veneranta, Ville Vähä, Charlotte Axén, Andreas Broman (2026). Torneälvens bestånd av lax, havsöring och vandringscik – gemensamt svensk-finskt biologiskt underlag för bedömning av lämpliga fiskeregler under 2026. Rapport från Sveriges lantbruksuniversitet och Finska naturresursinstitutet, SLU.aqua.2025.5.1-27

⁸ Dannewitz J, Palm S, Whitlock R, Leinonen T, Dahlgren E & Kagervall A (2025). Svenska laxbestånd i Östersjön – datainsamling, beståndsanalys och rådgivning. Aqua reports 2025:1. Uppsala: Institutionen för akvatiska resurser. <https://doi.org/10.54612/a.7rhm2lbkt>

största och för reproduktionen viktigaste laxarna upp tidigt på säsongen. Det är också de stora laxarna som i hög utsträckning vandrar högst upp i älvarna för lek. Lax av odlad ursprung återvandrar till sina hemmaälvar senare än den vilda laxen, vanligen med en tidsförskjutning av ca 1–3 veckor. Det innebär att en senare fiskestart i högre utsträckning styr fisket mot odlad lax som anländer senare och ökar skyddet för storvuxen vild lax som vandrar tidigt under säsongen.

Svenskt yrkesfiske av lax bedrivs idag nästan uteslutande med fasta redskap. För yrkesfisket gäller särskild lagstiftning, som andra fiskare än yrkesfiskare inte omfattas av. Detta eftersom fisk fångad i havet endast får säljas av den som fiskar med stöd av en fiskelicens. Exempelvis ska yrkesfisket förhålla sig till regler om laxkvot, landningsskyldighet och rapporteringsskyldighet.

Även vid annat fiske än yrkesfiske används fasta redskap för fiske efter lax och andra arter. Detta sker dock i begränsad omfattning sedan försäljningsförbudet för fritidsfiskets fångster från havet infördes genom EU:s kontrollförordning 2011⁹. Många fiskare sökte då fiskelicens och bedriver nu ett yrkesfiske med stöd av fiskelicens och fångsten kan därför säljas. Att sätta ut och vittja ett fast redskap tar mycket tid i anspråk och redskapen är dyra. Det är därför ett relativt begränsat antal personer som använder sådana redskap och som inte är yrkesfiskare. Sedan 2022 är fritidsfiske med fasta redskap begränsat till högst två fasta redskap per person.

Under 2025 fördelades 2 500 laxar för riktat fiske i delområde 30, 7 200 laxar för riktat fiske i delområde 31 samt 43 laxar för fångst av lax i delområde 22–29 (endast bifångst). Därutöver överfördes 1 741 laxar av ej nyttjad kvot under 2024 med stöd av den s.k. mellanårsflexibiliteten. Till följd av ett gemensamt uttalande i ministerrådet år 2024 fick överförd kvot endast användas för oavsiktliga bifångster av lax under 2025. Överförd kvot avsattes därför som en reserv under 2025 års fiske. Under 2025 uppgick total landad fångst till 10 219 laxar. Landad fångst motsvarade ca 89 procent av total tillgänglig kvot inräknat den kvot som reserverades för oavsiktliga bifångster (tabell 1).

⁹ Rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs.

Tabell 1 Årlig fördelning av tillgänglig svensk laxkvot samt årlig svensk fångst av lax (antal laxar) per delområde under åren 2015–2024.

Fördelning av kvot per förvaltningsområde 2015–2024 (antal laxar)											
År	Delområde 22–29		Delområde 30		Delområde 31		Umeälvens-fredningsområde		Reserv	Totalt 22–31	
	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Kvot	Fångst
2015	350	117	7 500	7 054	18 000	20 665			1 020	26 870	27 836
2016	350	430	7 500	7 149	18 000	21 648			1 020	26 870	29 227
2017	250	222	7 500	5 734	17 000	17 636			2 120	26 870	23 592
2018	200	223	7 500	5 558	19 000	22 157			1 660	28 360	27 938
2019	200	135	7 000	4 244	17 200	17 705	2 000	1 937	988	27 388	24 021
2020	200	137	7 000	4 992	17 000	17 538	2 000	625	790	26 990	23 292
2021	200	35	7 000	2 428	19 000	19 297	2 000	1 284	968	29 168	23 044
2022	100	10	4 000	2 811	16 790	15 252			0	20 790	18 073
2023	100	2	3 428	2 489	19 425	13 874			0	22 953	16 365
2024 ¹⁰			400	15	17 011	15 215			0	17 411	15 230
2025	43	18	2 500	2 966	7 200	7 235			1 741	9 743	10 219

Tillgängliga fiskemöjligheter och fördelning av svensk laxkvot 2026

Enligt EU:s kvotförordning för Östersjön 2026 (kvotförordningen för Östersjön)¹¹ är 2026 års totala kvot för fiske av lax i Östersjön 25 537 laxar. I linje med ICES rådgivning framgår av samma förordning att fiske av lax inom kvoten endast är tillåtet norr om latituden 59° 30'N (delområde 29–31) under perioden den 1 maj till den 31 augusti i områden inom fyra sjömil från baslinjen (kustvattenområdet).

En fast andel av den totala kvoten för licensierat fiske av lax i Östersjön fördelas i sin tur till respektive medlemsstat enligt den relativa stabiliteten¹². Eftersom riktat fiske av lax inom kvoten endast är tillåtet inom kustvattenområdet i delområde 29–31 är det i praktiken bara Sverige och Finland som har möjlighet att bedriva riktat fiske av lax inom kvoten. Sveriges och Finlands andel av kvoten är ca 28 respektive 25 procent, vilket innebär att endast ca 53 procent av den totala kvoten är tillgänglig för riktat fiske av lax inom kustvattenområdet i delområde 29–31 under 2026.

Under 2026 motsvarar den svenska andelen av beslutad laxkvot för licensierat fiske 7 152 laxar. Därutöver finns det möjlighet att med stöd av bestämmelser om mellanårsflexibilitet i artikel 15.9 i grundförordningen överföra ej nyttjad kvot under 2025, motsvarande 1 148 laxar. Likt 2024 beslutade ministerrådet 2025 om ett gemensamt uttalande där Sverige åtog sig att begränsa nyttjandet av mellanårsflexibiliteten till att under 2026 endast omfatta bifångster av lax. Åtagandet är ett svar på den oroande utvecklingen för bestånden av vild lax i älvar inom delområde 30 och 31. En direkt konsekvens av beslutet är att HaV inte kommer fördela den ej nyttjade kvoten från 2025 för riktat fiske efter lax under 2026. Den totala kvoten att fördela för riktat fiske efter lax

¹⁰ Under 2024 då riktat fiske efter lax var förbjudet i delområde 22-30 fördelades en total kvot till delområde 22-30 på 400 laxar endast avsedd för bifångster av lax vid fiske efter andra redskap.

¹¹ Rådets förordning (EU) 2025/2454 av den december 2025 om fastställande av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön för 2026 och om ändring av förordning (EU) 2025/202 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten

¹² Principen om den relativ stabilitet grundar sig på historiska fångstmängder och innebär att man för varje medlemsstat bibehåller en fast procentsats för tillåten fiskeansträngning avseende de viktigaste kommersiella arterna..

under 2026 är därmed 7 152 laxar, vilket motsvarar en minskning med ca 27 procent jämfört med den kvot som fördelades för riktat fiske under 2025 (9 743 laxar). Resterande kvot som överförs med stöd av mellanårsflexibiliteten kommer endast användas för eventuella bifångster av lax inom områden eller tider då fiske efter lax är förbjudet och det inte bedöms vara möjligt att bedriva ett riktat fiske efter lax. Kvot som överförs med stöd av mellanårsflexibiliteten kan då användas för att undvika generella redskapsstopp om den fördelade kvoten är slut och laxfiske är förbjudet samtidigt som det föreligger en begränsad risk för bifångster av lax vid fiske efter andra arter.

Nationell fördelning av kvot samt begränsning av fiske med fasta redskap år 2026

Kvoten för fiske efter lax inom delområde 30–31 bör fördelas utifrån tidigare principer om att styra del av fisket inom kvoten mot odlad lax och starka bestånd av vild lax för att på så vis stärka skyddet för mindre starka vildlaxbestånd. Samtidigt kommer 2026 års kvot för riktat fiske efter lax vara strikt begränsad vilket medför stora utmaningar i frågan om att fördela och styra fisket inom kvoten till olika områden. Dels eftersom fiskets infiskningstakt vanligen varierar betydligt mellan olika områden beroende på förekomsten av lax och fiskets omfattning. Dels eftersom laxens återvandring kan variera i såväl tid som omfattning mellan olika år och områden. När kvoten är strikt begränsad får årlig variation i laxens återvandring mellan år och områden en större betydelse för hur fångsterna inom kvoten i slutändan fördelas. Samtidigt skapar en begränsad kvot, i kombination med hög infiskningstakt (antal landade laxar per dag), en betydande osäkerheter i den löpande kvotuppföljningen som ligger till grund för planering och bedömning av när fisket efter lax inom kvoten behöver stoppas. På samma vis bidrar en strikt begränsad kvot, i kombination med hög infiskningstakt, till att kvoten snabbt tar slut och att fisket efter lax behöver stoppas efter ett fåtal dagar.

I syfte att förlänga perioden för fiske med fasta redskap efter lax innan fisket stoppas samt för att öka säkerheten i den löpande kvotuppföljningen och därmed möjligheten att nyttja kvoten som planerat, föreligger ett stort behov av att anpassa infiskningstakten utifrån tillgänglig laxkvot. Inom delområde 31 föreslår HaV därför en begränsning av antalet fasta redskap för varje enskild yrkesfiskare i proportion till tidigare års redskapsanvändning. Genom att minska infiskningstakten så att fiskets landningar av lax fördelas över en längre period kommer exploateringen riktas mot en större del av det återvandrande laxbeståndet. Det minskar risken för överexploatering av enskilda storleksklasser, bestånd eller delbestånd som kan återvandra vid olika tidpunkter. På samma vis ökar möjligheten att styra fisket av lax mot områden med hög andel odlad fettfeneklippt lax där laxen normalt återvandrar senare.

Mot bakgrund av erfarenheter från tidigare års laxfiske föreslår HaV att 52 laxar ska fördelas till delområde 22–29 för eventuella bifångster av lax vid fiske efter andra arter. Till delområde 30 föreslår HaV att fördela 2 000 laxar. Resterande del av kvoten motsvarande 5 100 laxar föreslås fördelas för fiske i delområde 31. När det sedan återstår minst 800 laxar av kvoten i delområde 31 ska HaV kunna besluta att fiske efter lax med bl.a. fast redskap helt eller delvis ska förbjudas inom området samt besluta om från vilket datum som fiske åter är tillåtet. När förekomsten av lax minskat i kustområdet, och det inte längre bedöms finnas möjligheter att bedriva ett riktat fiske efter lax, bör fisket med fast redskap kunna återupptas för fiske efter andra arter än lax. HaV föreslår vidare att fisket med laxfångande redskap efter andra arter än lax ska kunna återupptas fr.o.m. den 25 juli. HaV gör bedömningen att det efter detta datum inte längre finnas någon

möjlighet att bedriva ett riktat fiske efter lax eftersom förekomsten av lax i kustområdet är låg. Eventuella fångster av lax kan då anses vara en bifångst vid fiske efter andra arter.

Trots föreslagen redskapsbegränsning i delområde 31 väntas den begränsade kvoten för fiske efter lax 2026 leda till ett fiskestopp som infaller tidigt under säsongen inom området. Ett tidigt fiskestopp innebär mycket begränsade fiskemöjligheter i områden med hög andel odlad lax där laxen normalt återvandrar senare. I syfte att öka fisket av odlad lax inom tillgänglig kvot bör ambitionen vara att avsätta en del av kvoten för ett förlängt fiske inom dessa områden. I först hand inom Skellefteälvens terminalfiskeområde och i andra hand även inom Luleälvens terminalfiskeområde. Det innebär att den odlade laxen i högre grad nyttjas för fiske och därmed minskar fiskeridödligheten på vild lax inom kvoten. En högre fångst av odlad lax minskar också risken för felvandring och genetisk påverkan i älvar med vildlaxbestånd samt minskar risken för täthetsinducerad spridning av sjukdomar när den odlade laxen ansamlas nedanför vattenkraftverken.

Sammantaget gör HaV bedömningen att den svenska laxkvoten för riktat fiske år 2026 bör fördelas på ICES delområde 30 och 31. Förslaget beaktar gällande EU-bestämmelser, status och skyddsbehov för de vilda laxbestånden, skillnader i tid för återvandringen av vilda och odlade laxbestånd samt möjligheten att öka andelen odlad fettfeneklippt lax i fångsten. Vidare tas hänsyn till möjligheten att uppnå en längre fiskesäsong, tillgängliggöra kvot för fiske efter lax längs hela den svenska kusten samt fiske med laxfångande redskap efter andra arter än lax under tid fiske efter lax är förbjudet. Beslut om fördelning av kvot och senare fiskestopp tas också med särskild hänsyn till fisket inom delområde 30 samt Skellefteälvens och Luleälvens terminalfiskeområde i delområde 31, där andelen odlad lax i fångsten är hög. En avsevärd minskning i tillgänglig kvot för fiske efter lax inom delområde 31, i kombination med nationella anpassningar för att styra fisket mot odlad lax, bedöms resultera i att exploateringen för flertalet svenska vildlaxbestånd minskar.

Mot bakgrund av 2026 års återvandring av vuxen lax, samt information om utvecklingen av mängden årsungar, kommer det vara av stor vikt att följa utvecklingen för de bestånd som enligt SLU Aquas förvaltningskategorier flyttats ner till gult ljus. I synnerhet gäller det laxbestånden i Torneälven, Råneälven och Piteälven.

Landningsskyldigheten, laxfisket och fiske efter andra arter än lax

Inom EU infördes 2015 en skyldighet att landa alla de kommersiellt viktiga fiskarter som regleras med kvot, inklusive lax i Östersjön. Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1296¹³ finns vissa undantag från landningsskyldigheten för fiske efter lax vid användning av skonsamma redskap. De redskap som är undantagna från landningsskyldigheten för lax är ryssjor, bottengarn och alla andra typer av fiskfällor, utom push up-fällor/pontonfälla om dessa inte är utrustade med en knutlös nätpåse för vittjning eller om fartyget är utrustat med en vattenfylld behållare i vilken laxen kan placeras direkt vid vittjning av push up-fällor/pontonfälla. Även om vissa redskap bedömts skonsamma och är undantagna från landningsskyldigheten, innebär hantering och återutsättning av lax en viss dödlighet beroende på redskapens utformning

¹³ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1296 av den 28 februari 2024 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1139 vad gäller ett undantag från tillämpningen av landningsskyldigheten för lax i Östersjön för perioden 2024–2026

och hantering av fångst. På grund av denna dödlighet är det tillåtna utkastet vid fiske med sådana redskap begränsat till högst 8 procent av den totala årliga fångsten av lax inom varje medlemsstats laxkvot. Om den maximala utkastmängden för lax uppnås samtidigt som kvoten för fiske efter lax är slut behöver ett generellt redskapsstopp för laxfångande redskap införas under tid det finns risk för bifångster av lax. Det skulle påverka yrkesfisket möjlighet att bedriva fiske efter bl.a. sik med laxfångande redskap under senare del av säsongen.

Eftersom det under 2026 kommer vara möjligt att avräkna eventuella bifångster av lax från den sparade kvoten som överförs med stöd av mellanårsflexibiliteten och som under 2026 endast får användas för bifångster av lax, bedöms risken för ett generellt redskapsstopp under 2026 som mycket liten. Under senare delen av juli minskar förekomsten av lax i fångsterna betydligt. Fr.o.m. den 25 juli bedömer HaV det inte längre vara möjligt att bedriva ett riktat fiske efter lax och anser därför att fisket med laxfångande redskap efter bl.a. sik återigen kan starta. Eventuell fångst av lax under denna tid anses då vara en bifångst vid fiske efter andra arter än lax.

Laxbeståndet i Ljungan

Laxbeståndet i Ljungan har återhämtat sig som förväntat efter åren med betydande sjukdomsproblematik och drastiskt minskande produktion av laxungar. Enligt SLU Aquas förvaltningskategorier har beståndet flyttats upp till grönt ljus och fr.o.m. 2026 bedöms återvandringen av vuxen lax inte längre vara påverkad av tidigare års sjukdomsproblematik. HaV anser därför att nu gällande förbud för fiske efter lax i älven bör upphävas. Vidare anser HaV att vissa lättnader kan föreslås inom Ljungans yttre fredningsområde i syfte att möjliggöra ett fiske efter bl.a. sik och sill/strömning inom området. Eftersom tätheterna av laxungar minskade något i Ljungan under 2025 och att bestämmelserna väntas resultera i en ökad exploatering av lax i Ljungan kommer det vara viktigt att följa beståndets utveckling också under kommande år.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med motivering

Föreskrifter som berörs

Ny: Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2026:xx) om fördelning av tillgängliga fångstmängder av lax i Östersjön år 2026

Ändringar: Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena

Bemyndigande

2 kap. 7 § och 5 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Ikraftträdande

Föreskriftsförslagen föreslås träda i kraft den 12 juni 2026.

Nya föreskrifter – Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om fördelning av tillgängliga fångstmängder av lax år 2026

1 §

Tillämpningsområde

Föreslagen lydelse:

Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om fördelning av tillgängliga fångstmängder av lax för år 2026. Fördelningen sker utifrån Rådets förordning (EU) 2025/2454 av den 1 december 2025 om fastställande av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön för 2026 och om ändring av förordning (EU) 2025/202 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten, den så kallade årliga kvotförordningen för Östersjön.

Motivering

Bestämmelsen beskriver föreskriftens tillämpningsområde för 2026.

2 §

Fördelning av kvoter för lax i Östersjön

Förra årets lydelse i HVMFS 2025:20:	Föreslagen lydelse för 2026:
<p>De för Sverige år 2025 tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön fördelas enligt följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 43 laxar i delområde 22–29, 2. 2 500 laxar i delområde 30, 3. 7 200 laxar i delområde 31 <p>När det återstår minst 1 000 laxar i delområde 31 kan Havs- och vattenmyndigheten besluta om att fiske av lax i området helt eller delvis ska förbjudas samt besluta om från vilket datum som fiske av lax åter är tillåtet.</p>	<p>De för Sverige år 2026 tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön fördelas enligt följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 52 laxar i delområde 22–29, 2. 2 000 laxar i delområde 30, 3. 5 100 laxar i delområde 31 <p>När det återstår minst 800 laxar i delområde 31 kan Havs- och vattenmyndigheten besluta om att fiske av lax i området helt eller delvis ska förbjudas samt besluta om från vilket datum som fiske av lax åter är tillåtet.</p>

Motivering

Bestämmelsen beskriver förslag till fördelning av laxkvot för 2026.

Enligt kvotförordningen för Östersjön 2026 är riktat fiske efter lax tillåtet inom kvoten i delområde 29–31. HaV anser därför att kvot bör fördelas för svenskt fiske efter lax inom delområde 30–31 utifrån tidigare principer med ambitionen att styra fisket mot odlad lax och starka bestånd av vild lax.

HaV föreslår att 52 laxar ska fördelas till delområde 22–29 för eventuella bifångster av lax vid fiske efter andra arter. Delområde 30 bör tilldelas 2 000 laxar. Under år 2025 uppgick den totala fångsten av lax i delområde 30 till 2 966 laxar, varav ca 90 procent av total fångst bestod av fettfeneklippt odlad lax. Avsatt kvot för fiske inom delområde 30 bör innebära att fisket efter lax och fisket med laxfångande redskap efter andra arter kan fortgå fram till slutet av juni 2026.

Resterande del av kvoten, 5 100 laxar, föreslås fördelas till delområde 31. Eftersom kvoten är begränsad och infiskningstakten normalt är hög i början av säsongen bedömer HaV att redskapsmängden behöver begränsas inom området för att förlänga säsongen för fiske efter lax och andra arter samt underlätta möjligheten till löpande kvotuppföljning och planering av fiskestopp. Därför föreslår HaV att en bestämmelse om detta ska införas i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön (se nedan).

När det återstår minst 800 laxar av kvoten i delområde 31 bör HaV under 2026 kunna besluta om att helt eller delvis stoppa fisket av lax och fisket med fasta redskap och nät som är laxfångande. Stoppet för fiske av lax i delområde 31 väntas infalla under de sista dagarna i juni eller första dagarna i juli. Eftersom förekomsten av lax i kustområdet under första halvan av juli är hög, samt att maximalt tillåtet utkast av lax är begränsat, bedömer HaV att det är nödvändigt att begränsa fiske med laxfångande redskap under denna tid för att undvika riktat fiske efter lax eller risken för betydande bifångster av lax under tid då laxfiske är förbjudet.

När fisket stoppas i delområde 31 bör HaV också kunna besluta om att fisket får fortsätta under en begränsad tid inom vissa områden. De områden som är aktuella för detta är i första hand Skellefteälvens terminalfiskeområde och i andra hand Luleälvens terminalfiskeområde. Ett fortsatt

fiske inom dessa områden motiveras av att andelen odlad lax är hög och att laxen av odlad ursprung normalt återvandrar för lek senare än den vilda laxen. Stoppas fisket inom dessa områden i början av juli kommer yrkesfiskets fångster av odlad lax inom främst Skellefteälvens terminalfiskeområde, men även delvis inom Luleälvens terminalfiskeområde, att bli mycket begränsad. Det skulle då motverka HaV:s målsättning om att styra del av fisket mot den odlade laxen. Ett förlängt fiske inom Skellefteälvens- och Luleälvens terminalfiskeområde bidrar även till att öka andelen odlad lax som fångas inom den svenska kvoten och på så vis till ett stärkt skydd för den vilda laxen. Under åren 2024 och 2025 uppgick den totala fångsten av lax inom dessa områden till 1 615 respektive 1 691 laxar, varav 90 respektive 93 procent bestod av fettfeneklippt odlad lax. Utifrån infiskningen inom dessa områden under 2024 och 2025 förväntas fisket kunna fortgå under en större del av säsongen om resterande del av fisket inom delområde 31 stoppas när det återstår minst 800 laxar av kvoten. En begränsning av fisket till att enbart omfatta Skellefteälvens terminalfiskeområde samt Luleälvens terminalfiskområden under senare del av säsongen kommer sänka infiskningstakten, vilket skapar bättre förutsättningar att vid behov stoppa fisket i tid utan att kvoten överutnyttjas eller underutnyttjas.

Fr.o.m. den 25 juli bedömer HaV att det inte längre är möjligt att bedriva ett riktat fiske efter lax och anser därför att fisket med laxfångande redskap efter andra arter kan återupptas. Efter detta datum är förekomsten av lax i kustområdet låg och eventuella fångster av lax anses då vara en bifångst vid fiske riktat efter andra arter än lax. Därmed bedöms det för yrkesfisket viktiga fisket efter sik under senare delen av juli samt under augusti och september till stor del kunna bedrivas som tidigare år. Eventuella bifångster av lax i detta fiske avräknas då den kvot som överförts med stöd av mellanårsflexibilitet och som under 2026 endast får användas för bifångster av lax.

3 §

Dispens

Föreslagen lydelse:

Om det behövs för något vetenskapligt ändamål kan Havs- och vattenmyndigheten i enskilda fall medge undantag från dessa föreskrifter.

Motivering

HaV bedömer att det kan finnas behov av en dispensmöjlighet i enskilda fall för vetenskapliga ändamål. En motsvarande dispensmöjlighet finns i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område och har alltså tidigare gällt för fördelningen av laxkvoten.

Ändringar – Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön

Ändring 5 kap. 6 b §

Nuvarande lydelse:	Föreslagen lydelse:
<p>Utöver vad som gäller enligt 6 § är fiske av lax också förbjudet inom vattenområdet som avgränsas av räta linjer längst longituden 23 00 O och latituden 65 30 N till Sveriges sjöterritoriums gräns mot Finland fr.o.m. den 23 juni t.o.m. den 25 juli. Under denna tid är det inte heller tillåtet att fiska med</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fasta redskap som i någon del är högre än 1,5 meter, 2. nät efter lax oh öring, och 3. Nät som har en större maskstorlek än 120 millimeter. <p>Fr.o.m. den 24 juni är det i området inte tillåtet att landa lax som fångats med ovan nämnda redskap som fångats under tid när fiske av lax var tillåtet.</p>	<p>Trots 6 § är det i kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 63 30 N fr.o.m. den 17 juni t.o.m. den 24 juli för fiskelicensinnehavare som bedriver fiske efter lax med fast redskap, som i någon del är högre än 1,5 meter, tillåtet att placera ut och använda hälften av de redskap som fiskelicensinnehavaren anmält till Havs- och vattenmyndigheten under år 2024 eller 2025.</p> <p>Antalet tillåtna redskap ska beräknas baserat på det år då fiskelicensinnehavaren anmält det högsta antalet redskap för utplacering i havsområdet och vid ett ojämnt antal anmälda redskap ska hälften av det antalet redskap avrundas uppåt till närmsta heltal.</p> <p>Första stycket gäller inte de fiskelicensinnehavare som:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. under år 2024 och 2025 anmält färre än tre redskap för vardera året, 2. fiskar inom Skellefteälvens terminalfiskeområde, eller 3. fr.o.m. den 25 juni fiskar inom Luleälvens terminalfiskeområde.

Motivering

Då infiskningstakt såväl som fiskets omfattning normalt skiljer sig mellan olika kuststräckor inom delområde 31 beslutade HaV inför 2025 att begränsa fisket i tid inom vattenområden där infiskningstakten normalt är hög i början av säsongen. Bestämmelsen innebar att fiske efter lax förbjöds inom vattenområdet som avgränsas av räta linjer längs longituden 23 00 O och latituden 65 30 N till Sveriges sjöterritoriums gräns mot Finland (ICES-ruta 60H3 och 60H4, se figur 1) fr.o.m. den 23 juni t.o.m. den 25 juli. Syftet var att begränsa uttaget av lax i norra Bottenviken och därigenom stärka skyddet för Torneälvens laxbestånd samt styra en större andel av fisket inom kvoten till övriga delar av den svenska kusten, inklusive områden med hög andel odlad lax där laxen normalt återvandrar senare. Eftersom den fördelade kvoten för delområde 31 minskar med ytterligare ca 30 procent inför 2026 bedöms en begränsning av fisket i tid inom vissa områden inte längre vara en lämplig åtgärd. HaV föreslår därför att bestämmelsen utgår.

Istället föreslår HaV en generell begränsning av antalet fasta redskap som får användas per fiskare i proportion till tidigare års redskapsanvändning.

Från och med den 17 juni till och med den 24 juli begränsas antalet fasta redskap i delområde 31 på så vis att hälften av de fasta redskap som varje enskild licensinnehavare anmält för 2024 eller 2025 får placeras ut och användas.

Anledningen är att det föreligger ett stort behov av att anpassa infiskningstakten utifrån tillgänglig laxkvot. Genom att begränsa antalet redskap kan perioden för fiske med fasta redskap efter lax förlängas innan fisket stoppas. Dessutom ökar säkerheten i den löpande kvotuppföljningen och därmed möjligheten att nyttja kvoten som planerat. En sänkt infiskningstakt inom området kommer då också bidra till en kortare period med ett generellt redskapsstopp för laxfångande redskap. Att fiskets infiskningstakt minskar och att landningar fördelas över en längre period ökar möjligheten att styra fisket mot områden med odlad lax. Det bidrar också till att fisket riktas mot en större del av det återvandrande laxbeståndet vilket minskar risken för överexploatering av enskilda storleksklasser, bestånd eller delbestånd som återvandrar till älvarna under olika tider.

Fiskelicensinnehavare som under år 2024 och 2025 anmält färre än tre redskap för vardera året föreslås undantas bestämmelsen. De fiskelicensinnehavare som anmält en redskapsmängd som understiger tre fasta redskap bedöms inte nämnvärt påverka infiskningstakten och därav syftet med bestämmelsen.

Fiskelicensinnehavare som bedriver fiske inom Skellefteälvens terminalfiskeområde samt fr.o.m. den 25 juni inom Luleälvens terminalfiskeområde föreslås också vara undantagna från bestämmelsen. Inom dessa områden är andelen odlad fettfekenklippt lax hög, vilket ligger i linje med HaV:s ambitioner om att styra fisket mot områden med hög andel odlad lax. Eftersom Luleälvens terminalfiskeområde är stort, och andelen vild lax vanligen är högre i början av säsongen, föreslår HaV att undantaget börja gälla först fr.o.m. den 25 juli. Inom Luleälvens terminalfiskeområde föreligger även en risk att exploatera lax från närliggande Råneälven. Råneälven har haft en mycket svag återvandring av lax med låga tätheter av laxungar under de senaste åren. Genom att begränsa redskapsanvändningen inom Luleälvens terminalfiskeområde t.o.m. den 24 juni förväntas exploateringen av vild lax minska inom området samt öka skyddet för Råneälvens laxbestånd. Eftersom Råneälvens laxbestånd är ett av det tidigaste vandrande laxbestånden i Östersjön väntas en stor del av återvandringen vara över den 25 juni när redskapsbegränsningen inom Luleälvens terminalfiskeområde upphör att gälla. Ett fortsatt fiske kan då till större del bedrivas riktat mot odlad fettfekenklippt lax i linje med HaV:s ambitioner.

5 kap 6 d §

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse:</i>
<p>I kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 60 30 N får fiskhuset, eller andra anordningar avsedda för att fånga fisk eller stänga inne fisk, inte till någon del anslutas till ledarmarna under tid då fiske är förbjudet. Vid fiske med push up-fällor får dock fiskhuset anslutas till ledarmarna om fiskhuset hålls ovan vatten fram tills fiske är tillåtet.</p>	<p>I kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 60 30 N får fiskhuset, eller andra anordningar avsedda för att fånga fisk eller stänga inne fisk, inte till någon del anslutas till ledarmarna under tid då fiske är förbjudet. Vid fiske med push up-fällor får dock fiskhuset anslutas till ledarmarna om fiskhuset hålls ovan vatten fram tills fiske är tillåtet <i>eller om ledarmarna är upprullade ut till ett avstånd av minst 20 meter utanför den</i></p>

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse:
<p>Vid fiske med push up-fälla med vittjanpåse ska vittjanpåsen vara fast ansluten till redskapet under tid då fiske bedrivs och utformad på ett sätt som medför skonsam vittjning utan att den fångst som ska frisläppas i vattnet hanteras ovanför vattenytan.</p>	<p><i>räta linjen mellan de två yttersta punkterna för redskapets mynning, på ett sätt som inte hindrar fiskens fria gång.</i></p> <p>Vid fiske med push up-fälla med vittjanpåse ska vittjanpåsen vara fast ansluten till redskapet under tid då fiske bedrivs och utformad på ett sätt som medför skonsam vittjning utan att den fångst som ska frisläppas i vattnet hanteras ovanför vattenytan.</p>

Motivering

Förslaget innebär att ledarmarna vid fiske med push up-fällor får vara anslutna till fiskhuset eller andra anordningar avsedda för att fånga fisk eller stänga inne fisk om ledarmarna är upprullade ut till ett avstånd av minst 20 meter utanför den räta linjen mellan de två yttersta punkterna för redskapets mynning, på ett sätt som inte hindrar fiskens fria gång.

Eftersom kvoten för fiske efter lax är begränsad väntas en kort säsong under 2026. Sannolikt kommer detta medföra längre perioder med förbud att fiske med fasta redskap under tid som fiske efter lax är förbjudet och risken för bifångster av lax bedöms vara hög. Redskapen tar tid att sätta ut och pocka in och i många fall kan det vara svårt att hålla fiskhuset över vattenytan under längre perioden på grund av väderförhållanden och vindexponering. Som en alternativ metod för att göra redskapen ofiskande under tid som fiske med fasta redskap är förbjudet föreslår HaV att det ska vara möjligt att rulla upp ledarmen ut till ett avstånd av minst 20 meter utanför den räta linjen mellan de två yttersta punkterna för redskapets mynning, på ett sätt som inte hindrar fiskens fria gång.

Bilaga 5 – Ljungan fredningsområde

Rubrik: Fredningsområden

Nuvarande lydelse:																																		
Sundsvall kommun																																		
Ljungan och Selångersån	<p>Allt fiske är förbjudet med undantag för fiske med handredskap.</p> <p>Fiske efter lax och öring är förbjudet under hela året. Vid fiske efter andra arter är det dock tillåtet att behålla öring</p>	Vattenområdet innanför räta linjer mellan punkterna 1 till 2, 3–5 samt 6 och 7.																																
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Pkt.</th> <th>Lat. N</th> <th>Long. O</th> <th>Anmärkning</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>62 25,950</td> <td>17 23,508</td> <td>Alnöbron västra</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>62 25,993</td> <td>17 24,306</td> <td>Alnöbron östra</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>62 21,234</td> <td>17 26,700</td> <td>Raholmsudden</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>62 20,384</td> <td>17 26,392</td> <td>Draghällans östra spets</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>62 19,939</td> <td>17 25,479</td> <td>Udden vid Brattberget</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>62 23,483</td> <td>17 18,866</td> <td>Väster om Stora hamnkajen</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>62 23,605</td> <td>17 18,916</td> <td>Norr om Finnkajen</td> </tr> </tbody> </table>	Pkt.	Lat. N	Long. O	Anmärkning	1.	62 25,950	17 23,508	Alnöbron västra	2.	62 25,993	17 24,306	Alnöbron östra	3.	62 21,234	17 26,700	Raholmsudden	4.	62 20,384	17 26,392	Draghällans östra spets	5	62 19,939	17 25,479	Udden vid Brattberget	6	62 23,483	17 18,866	Väster om Stora hamnkajen	7	62 23,605	17 18,916	Norr om Finnkajen
Pkt.	Lat. N	Long. O	Anmärkning																															
1.	62 25,950	17 23,508	Alnöbron västra																															
2.	62 25,993	17 24,306	Alnöbron östra																															
3.	62 21,234	17 26,700	Raholmsudden																															
4.	62 20,384	17 26,392	Draghällans östra spets																															
5	62 19,939	17 25,479	Udden vid Brattberget																															
6	62 23,483	17 18,866	Väster om Stora hamnkajen																															
7	62 23,605	17 18,916	Norr om Finnkajen																															

<i>Nuvarande lydelse:</i>																														
	märkt genom att fettfenan är bortklippt.																													
Ljungan yttre	<p>Det är inte tillåtet att fiska med drivnät, drivlinor, förankrade linor, förankrade flytgarn och med fast redskap som i någon del är högre än 1,5 meter.</p> <p>Fiske med nät är förbjudet fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 30 september. Under övrig tid är det inte tillåtet att fiska med nät inom vattenområden med mindre djup än tre meter enligt gällande sjökort.</p> <p>Fiske efter lax och öring är förbjudet under hela året. Vid fiske efter andra arter är det dock tillåtet att behålla lax och öring märkt genom att fettfenan är bortklipp</p>	<p>Vattenområdet innanför räta linjer mellan punkterna 1–3 och 4–6.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Pkt.</i></th> <th><i>Lat. N</i></th> <th><i>Long. O</i></th> <th><i>Anmärkning</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>62 22,620</td> <td>17 31,606</td> <td>Skatudden</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>62 21,012</td> <td>17 31,681</td> <td>Gubben</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>62 14,170</td> <td>17 39,502</td> <td>Norr om Lörudden</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>62 19,939</td> <td>17 25,479</td> <td>Udden vid Brattberget</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>62 20,384</td> <td>17 26,392</td> <td>Draghällans östra spets</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>62 21,234</td> <td>17 26,700</td> <td>Raholmsudden</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Pkt.</i>	<i>Lat. N</i>	<i>Long. O</i>	<i>Anmärkning</i>	1	62 22,620	17 31,606	Skatudden	2	62 21,012	17 31,681	Gubben	3	62 14,170	17 39,502	Norr om Lörudden	4	62 19,939	17 25,479	Udden vid Brattberget	5	62 20,384	17 26,392	Draghällans östra spets	6	62 21,234	17 26,700	Raholmsudden
<i>Pkt.</i>	<i>Lat. N</i>	<i>Long. O</i>	<i>Anmärkning</i>																											
1	62 22,620	17 31,606	Skatudden																											
2	62 21,012	17 31,681	Gubben																											
3	62 14,170	17 39,502	Norr om Lörudden																											
4	62 19,939	17 25,479	Udden vid Brattberget																											
5	62 20,384	17 26,392	Draghällans östra spets																											
6	62 21,234	17 26,700	Raholmsudden																											

<i>Föreslagen lydelse</i>																														
Sundsvall kommun																														
Ljungan yttre	<p>Det är inte tillåtet att fiska med drivnät, drivlinor, förankrade linor, förankrade flytgarn och med fast redskap som i någon del är högre än 1,5 meter.</p> <p><i>Fiske med nät med en maskstorlek större än 90 mm är förbjudet.</i></p>	<p>Vattenområdet innanför räta linjer mellan punkterna 1–3 och 4–6.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Pkt.</i></th> <th><i>Lat. N</i></th> <th><i>Long. O</i></th> <th><i>Anmärkning</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>62 22,620</td> <td>17 31,606</td> <td>Skatudden</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>62 21,012</td> <td>17 31,681</td> <td>Gubben</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>62 14,170</td> <td>17 39,502</td> <td>Norr om Lörudden</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>62 19,939</td> <td>17 25,479</td> <td>Udden vid Brattberget</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>62 20,384</td> <td>17 26,392</td> <td>Draghällans östra spets</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>62 21,234</td> <td>17 26,700</td> <td>Raholmsudden</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Pkt.</i>	<i>Lat. N</i>	<i>Long. O</i>	<i>Anmärkning</i>	1	62 22,620	17 31,606	Skatudden	2	62 21,012	17 31,681	Gubben	3	62 14,170	17 39,502	Norr om Lörudden	4	62 19,939	17 25,479	Udden vid Brattberget	5	62 20,384	17 26,392	Draghällans östra spets	6	62 21,234	17 26,700	Raholmsudden
<i>Pkt.</i>	<i>Lat. N</i>	<i>Long. O</i>	<i>Anmärkning</i>																											
1	62 22,620	17 31,606	Skatudden																											
2	62 21,012	17 31,681	Gubben																											
3	62 14,170	17 39,502	Norr om Lörudden																											
4	62 19,939	17 25,479	Udden vid Brattberget																											
5	62 20,384	17 26,392	Draghällans östra spets																											
6	62 21,234	17 26,700	Raholmsudden																											

Föreslagen lydelse	
	<p><i>Fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 10 juni är det inte tillåtet att fiska med nät inom vattenområden med mindre djup än 10 meter enligt gällande sjökort.</i></p> <p>Under övrig tid är det inte tillåtet att fiska med nät inom vattenområden med mindre djup än tre meter enligt gällande sjökort.</p> <p>Fiske efter lax och öring är förbjudet under hela året. Vid fiske efter andra arter är det dock tillåtet att behålla lax och öring märkt genom att fettfenan är bortklipp.</p> <p><i>Om det kan tillåtas ur fiskevårdssynpunkt får länsstyrelsen bevilja tillstånd till den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens att fiska med högst två fasta redskap efter andra arter än lax och öring, fr.o.m. den 17 juni, om redskapet ger ett undantag från landningsskyldigheten för lax.</i></p>

Motivering

Förslaget innebär vissa lättnader för fiske med nät samt fiske med fast redskap inom fredningsområdet Ljungan yttre. Laxbeståndet i Ljungan har återhämtat sig som förväntat efter åren med betydande sjukdomsproblematik och drastiskt minskande produktion av laxungar. Fr.o.m. 2026 bedöms återvandringen av vuxen lax inte längre vara påverkad av tidigare års sjukdomsproblematik. HaV anser därför att vissa lättnader kan införas för fiske med nät och fiske med fast redskap i fredningsområdet i syfte att möjliggöra ett fiske efter bl.a. sik och sill/strömming. För att också i fortsättningen bibehålla ett starkt skydd för Ljungans laxbestånd

samt minimera risken för bifångster av utvandrande laxsmolt och återvandrande vuxen lax inom området föreslås att maskstorleken vid fiske med nät inte får vara större än 90 mm samt att fiske med nät inom vattenområden med mindre djup än 10 meter enligt gällande sjökort ska vara förbjudet fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 10 juni. Perioden sammanfaller med bedömd tid för laxsmoltens utvandring från Ljungan.

HaV föreslår även att Länsstyrelsen ska kunna bevilja tillstånd för den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens att fiska med högst två fasta redskap fr.o.m. 17 juni. Tillstånd får dock endast beviljas om det kan tillåtas ur fiskevårdssynpunkt och redskapen ska vara undantagna från landningsskyldigheten för att möjliggöra återutsättning av lax som inte får landas.

Ändringar – Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena

4 kap 7 §

<i>Nuvarande lydelse:</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
<p>7 § Med undantag av huvudvattendragen i Dalälven, Ljusnan, Indalsälven, Ångermanälven och Gideälven är det i vattendrag som mynnar i Östersjön med latituden 60 00 N och latituden 63 30 N förbjudet att fiska efter</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lax med handredskap fr.o.m. den 15 september t.o.m. den 31 december, 2. öring med handredskap fr.o.m. den 15 september t.o.m. den 31 oktober, och 3. lax och öring med andra redskap än handredskap fr.o.m. den 1 september t.o.m. den 31 december. I Ljungan med bivattendrag är allt fiske av lax förbjudet under hela året och förbudet mot fiske efter öring med handredskap gäller istället fr.o.m. den 15 oktober t.o.m. den 15 november. 	<p>7 § Med undantag av huvudvattendragen i Dalälven, Ljusnan, Indalsälven, Ångermanälven och Gideälven är det i vattendrag som mynnar i Östersjön med latituden 60 00 N och latituden 63 30 N förbjudet att fiska efter</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lax med handredskap fr.o.m. den 15 september t.o.m. den 31 december, 2. öring med handredskap fr.o.m. den 15 september t.o.m. den 31 oktober, och 3. lax och öring med andra redskap än handredskap fr.o.m. den 1 september t.o.m. den 31 december. <p><i>I Ljungan med bivattendrag</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. är fiske efter lax förbjudet under hela året, dock får fiske ske med handredskap efter lax fr.o.m. den 1 januari t.o.m. den 14 oktober och, 2. förbudet mot fiske efter öring med handredskap gäller istället fr.o.m. den 15 oktober t.o.m. den 15 november.

Motivering

På grund av betydande problem med hälsorelaterade dödligheten på vuxen lax i Ljungan och drastiskt minskande tätheter av laxungar, under åren 2017–2021 infördes förbud för fiske av lax i Ljungan under hela året.

Därefter har rekryteringen av laxungar i Ljungan stigit påtagligt och beståndet har återhämtat sig som förväntat. Från och med 2026 bedöms återvandringen av vuxen lax till Ljungan inte längre vara påverkad av de tidigare sjukdomsutbrotten och statusen för beståndet bedöms idag vara

god. HaV bedömer därför att det inte längre finns några skäl till särskilda bestämmelser för fiske av lax i Ljungan och föreslår att Ljungans laxbestånd ska omfattas av samma begränsningar för fiske med handredskap som enligt 4 kap. 7 § var gällande innan förbudet för fiske efter lax infördes 2019.

Bilagor:

1. Sändlista
2. Konsekvensutredning